

Dosarul nr.2ra-1985/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (Jud: V. Hadîrcă)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

ÎNCHEIERE

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeri Kacikovski împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, Consiliul municipiului Chișinău și executorul judecătoresc Oxana Burlac cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

împotriva deciziei din 5 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile depuse de Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 19 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani

c o n s t a t ă :

La 18 septembrie 2017, Valeri Kacikovski a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin hotărârea din 13 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial, a fost considerat ilegal refuzul Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău de a legaliza garajul construit de el, s-a obligat Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău să recepționeze garajul lit. „3” construit pe terenul aferent apartamentului XXXXX care aparține reclamantului cu drept de proprietate. În rest acțiunea a fost respinsă. Prin decizia din 1 august 2012 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de Valeri Kacikovski și s-a menținut hotărârea din 13 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Reclamantul a menționat că hotărârea din 13 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău a intrat în vigoare la 1 august 2012, însă aceasta nu a fost pusă în executare, pentru o perioadă mai mare de 5 ani de la momentul emiterii acesteia.

În acest sens reclamantul a relatat că la 5 august 2013, executorul judecătoresc Oxana Burlacu a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 318 Cod contravențional în privința Primarului General al municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, pentru că se eschivează de la executarea hotărârii din 13 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Prin hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, procesul contravențional a fost încetat, din motivul lipsei faptului contravenției în acțiunile lui.

Astfel reclamantul a notat că hotărârea din 13 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău nu a fost pusă în executarea de către executorul judecătoresc Oxana Burlac, având în vedere că a fost adoptată hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, conform căruia procesul contravențional a fost încetat. În acest context, reclamantul a accentuat că hotărârea enunțată nu a fost contestată cu recurs de către executorul judecătoresc Oxana Burlac.

Reclamantul a relatat că a contestat cu recurs hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, iar prin încheierea din 9 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, hotărârea a fost casată.

Respectiv, reclamantul a indicat că prin hotărârea din 18 august 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost recunoscut vinovat Primarul General al municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă de comiterea contravenției prevăzute de art. 318 alin. (2) Cod contravențional și liberat totodată de răspundere în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Solicită Valeri Kacikovski încasarea din contul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în sumă de 40 000 lei în temeiul art. 1-4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prin încheierea din 12 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a atras în proces în calitate de intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipiului Chișinău (f.d. 14-15, vol. I).

La 12 decembrie 2017, Valeri Kacikovski a depus o cerere, prin care solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în sumă de 50 000 lei (f.d. 110-111).

Prin încheierea din 19 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu executorul judecătoresc Oxana Burlac (f.d. 127-128, vol. I).

Prin hotărârea din 19 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea s-a admis parțial, s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Valeri Kacikovski prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 13 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 137, 140-145, vol. I).

Prin decizia din 5 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelurile depuse de Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 19 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 212-222, vol. I).

La 25 iulie 2018, Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei din 5 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Recurentul a menționat că instituirea remediei naționale prin adoptarea Legii 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, privește instanțele naționale la aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege prin prisma legislației naționale.

Astfel recurentul a susținut că poate fi angajată responsabilitatea statului în cazul în care autoritățile publice implicate în procedurile de executare nu dau dovadă de diligența cuvenită, sau, mai mult împiedică executarea hotărârii. Totodată recurentul a indicat că în scopul de a sancționa pasivitatea invocată a autorităților și de a executa hotărârile judecătorești, Valeri Kacikovski urma să sesizeze instanța cu o contestație în recurs, în conformitate cu Codul de executare, pentru a se plânge de acțiunile sau inacțiunile executorului judecătoresc.

Recurentul a specificat că Valeri Kacikovski, demonstrând acest comportament pe parcursul procedurii de executare, a probat și acceptat tacit toate măsurile întreprinse de executorul judecătoresc implicat în procedura de executare.

La 6 august 2018, Valeri Kacikovski a depus recurs împotriva deciziei din 5 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în parte respingerii acțiunii cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

Recurentul Valeri Kacikovski, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate în partea respingerii acțiunii, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Recurentul a considerat că urmează a fi încasat din contul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în sumă de 50 000 lei.

La 21 august 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Ministerului Justiției, lui Valeri Kacikovski, Primăriei municipiului Chișinău, Consiliului municipiului Chișinău și executorului judecătoresc Oxana Burlac, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 11 septembrie 2018, Valeri Kacikovski a depus referință la cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibilă.

Până la examinarea cauzei, Ministerul Justiției, Primăria municipiului Chișinău, Consiliul municipiului Chișinău și executorul judecătoresc Oxana Burlac nu au depus referință la cererile de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursurile declarate.

Analizând admisibilitatea recursurilor, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererile de recurs formulate de Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată în termen recursul declarat de Ministerul Justiției la 25 iulie 2018 și recursul declarat de Valeri Kacikovski la 6 august 2018 împotriva deciziei instanței de apel din 5 iunie 2018, din următoarele motive.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recursuri, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursurilor, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiasvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu, Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia, Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea, de exemplu, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis, Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, para. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, para. 35; *Miessen*, *ibidem*, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Valeri Kacikovski este formulată în baza art. 432 alin. (2), (3) din Codul de procedură civilă, iar cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției este formulată în baza art. 432 alin. (1), (2), lit. c), alin. (4) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de procedură civilă .

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurențelor întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibile cererile

acestora, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului lor de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurenții au reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererilor de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, *ibidem*, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenții Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției au formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiați de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursurile deduse judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-au bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursurile declarate de către Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției nu ridică probleme de drept și nu pot fi acceptate spre examinarea în fond, urmând a fi considerate inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Valeri Kacikovski și Ministerul Justiției se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu